

Alpha Bank: Πληθωρισμός τιμών αγαθών και υπηρεσιών

2024/11/14 17:44 στην κατηγορία ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τα τελευταία έτη, η πορεία του πληθωρισμού στη χώρα μας έχει περάσει από διάφορα στάδια, τα οποία προσδιορίστηκαν, κυρίως, από εξωτερικούς παράγοντες, σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η Alpha Bank στην τακτική της έκδοση για την ελληνική οικονομία.

Από το ξέσπασμα της πανδημίας και μετά, η πτώση της ζήτησης, πρωτίστως για υπηρεσίες και δευτερευόντως για συγκεκριμένα αγαθά, είχε αποτέλεσμα την επικράτηση αποπληθωριστικών πιέσεων.

Από το φθινόπωρο του 2021, ωστόσο, τονίζει η τράπεζα, η εικόνα αντιστράφηκε, με την εμφάνιση πληθωριστικών πιέσεων. Σε αυτό συνετέλεσαν αφενός η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας (πληθωρισμός ζήτησης) και αφετέρου οι διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες, οι οποίες αύξησαν τα κόστη μεταφοράς και παραγωγής (πληθωρισμός κόστους).

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, τον Φεβρουάριο του 2022, και η επακόλουθη ραγδαία άνοδος των τιμών της ενέργειας τροφοδότησαν το άλμα του πληθωρισμού στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη, με τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) να καταγράφει την υψηλότερη ετήσια αύξηση στα τέλη καλοκαιριού του ίδιου έτους.

Μετέπειτα ξεκίνησε η αποπληθωριστική διαδικασία, αφού το υψηλό ενεργειακό κόστος σταδιακά μετριάστηκε, έχοντας νωρίτερα διαχυθεί, κυρίως στις τιμές των αγαθών -ιδιαίτερα των τροφίμων- αλλά και των υπηρεσιών.

Ερχόμενοι στο παρόν, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τον Οκτώβριο, ο ΕνΔΤΚ αυξήθηκε κατά 3,1% σε ετήσια βάση, με τις 2,6 ποσοστιαίες μονάδες να αποδίδονται **στις τιμές των υπηρεσιών**, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 5,5%.

Επιπρόσθετα, από τις αρχές του έτους, ο ΕνΔΤΚ έχει αυξηθεί κατά 3%, κατά μέσο όρο, σε ετήσια βάση, με τις τιμές των υπηρεσιών να καταγράφουν άνοδο κατά 4,2% συμβάλλοντας κατά τα 2/3 στην άνοδο του γενικού δείκτη.

Παρόμοια είναι η εικόνα στην Ευρωζώνη, με τον μέσο πληθωρισμό να διαμορφώνεται

σε 2,4%, το πρώτο δεκάμηνο του έτους, και τις τιμές των υπηρεσιών να αντιπροσωπεύουν τα 3/4 αυτής της ανόδου. Τα στοιχεία, συνεπώς, καταδεικνύουν ότι η συνεισφορά των **τιμών των υπηρεσιών** στη διαμόρφωση του πληθωρισμού, στην τρέχουσα συγκυρία, είναι καθοριστικής σημασίας. Σε ποιους παράγοντες οφείλεται αυτή η άνοδος των τιμών των υπηρεσιών και η τόσο καθοριστική επίδρασή τους στον πληθωρισμό στην Ελλάδα;

Πρώτον, στην **αύξηση της ζήτησης και κατά συνέπεια των τιμών των υπηρεσιών**. Η ιδιωτική κατανάλωση καταγράφει συνεχή άνοδο από το 2021 και μετά, επιδεικνύοντας ιδιαίτερη ανθεκτικότητα στις πολλαπλές εξωτερικές διαταραχές.

Μετά την πτώση κατά 6,2% το 2020, εξαιτίας της πανδημίας, η ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη, σε σταθερές τιμές, αυξήθηκε κατά 5,1% το 2021, 8,6% το 2022 και 1,8% το 2023.

Επιπρόσθετα, το πρώτο εξάμηνο του 2024 η ιδιωτική κατανάλωση, σε πραγματικούς όρους, αυξήθηκε κατά 2% σε ετήσια βάση, λαμβάνοντας ώθηση από τη συνεχιζόμενη αύξηση της απασχόλησης, την άνοδο των τουριστικών εισπράξεων και την ενίσχυση των εισοδημάτων (βλ. Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων της 12.09.2024).

Οι αυξήσεις των τιμών των υπηρεσιών παρουσιάζουν διαφορές μεταξύ των κατηγοριών που απαρτίζουν τον αντίστοιχο Δείκτη Τιμών, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Eurostat.

Συγκεκριμένα, το πρώτο εννεάμηνο του έτους, οι τιμές της κατηγορίας που περιλαμβάνει τις υπηρεσίες αναψυχής και προσωπικής φροντίδας κατέγραψαν **τη μεγαλύτερη άνοδο, ίση με 5,6%**, ενώ ακολούθησαν οι τιμές που σχετίζονται με τις υπηρεσίες πακέτων διακοπών και παροχής καταλυμάτων (5%), τις μεταφορές (3,7%), τις διάφορες υπηρεσίες (3,3%) και τη στέγαση (3,1%).

Αντίθετα, μείωση κατά 0,9% σημείωσαν οι υπηρεσίες που σχετίζονται με την επικοινωνία, με τις τιμές της εν λόγω κατηγορίας να καταγράφουν διαρκή μείωση από το 2020.

Δεύτερον, **η προσαρμογή των τιμών των υπηρεσιών στο γενικό επίπεδο τιμών τείνει να καθυστερεί περισσότερο** σε σύγκριση με την προσαρμογή των τιμών άλλων κατηγοριών, όπως της ενέργειας, των τροφίμων και λοιπών αγαθών. Αυτό συνέβη κατά τη διάρκεια της ενεργειακής κρίσης, καθώς ο ΕνΔΤΚ αυξήθηκε κατά 9,3% το 2022 και 4,2% το 2023, με τις τιμές των υπηρεσιών να αυξάνονται ηπιότερα, κατά 4,5% σε αμφότερα τα έτη, ενώ αντίθετα, οι τιμές των τροφίμων αυξήθηκαν κατά 12% και 11,7% αντίστοιχα. Η ταχύτερη αύξηση του Δείκτη Τιμών στις Υπηρεσίες, εντός του τρέχοντος έτους, έχει ως αποτέλεσμα να προσεγγίζει

πλέον τον ΕνΔΤΚ.

Τρίτον, στο γεγονός ότι ο τομέας των υπηρεσιών είναι περισσότερο εντάσεως εργασίας (labour-intensive), με τους μισθούς να κατέχουν μεγαλύτερο μερίδιο στο κόστος των υπηρεσιών σε σύγκριση με το κόστος των αγαθών.

Κατά συνέπεια, οι τιμές των υπηρεσιών παρουσιάζουν μεγαλύτερη ευαισθησία στις μισθολογικές αυξήσεις και στη στενότητα της αγοράς εργασίας. Με βάση τον εποχικά προσαρμοσμένο Δείκτη Μισθολογικού Κόστους της ΕΛΣΤΑΤ, **σημαντική αύξηση του μισθολογικού κόστους** καταγράφεται από το δεύτερο εξάμηνο του 2022 (8,2%), η οποία συνεχίστηκε το 2023 (6,6%) και το πρώτο εξάμηνο του 2024 (7,7%). Παράλληλα, καταγράφεται αύξηση των κενών θέσεων από το 2023.

Αναφέρονται ενδεικτικά οι ελλείψεις ανθρωπίνου δυναμικού στον ξενοδοχειακό κλάδο, οι οποίες υπερέβησαν τις 53,2 χιλιάδες το 2023 και αντιστοιχούν στο 20% των θέσεων εργασίας που προβλέπονται από το οργανόγραμμα των ξενοδοχείων .

Τέταρτο, στην **αυξημένη στάθμιση των υπηρεσιών στον ΕνΔΤΚ**. Οι σταθμίσεις κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας στον ΕνΔΤΚ διαφέρουν μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27), ενώ και εντός της ίδιας χώρας μεταβάλλονται ανά έτος. Στις αρχές κάθε έτους καθορίζονται οι συντελεστές στάθμισης, με βάση τις καταναλωτικές δαπάνες των νοικοκυριών κατά το προηγούμενο έτος. Σκοπός είναι να υπάρχουν οι πιο «αντιπροσωπευτικοί» συντελεστές στάθμισης.

Για το 2024, οι υπηρεσίες στην Ελλάδα αντιπροσωπεύουν το 46,4% του ΕνΔΤΚ, το οποίο είναι το πέμπτο υψηλότερο στην ΕΕ-27 και υψηλότερο του μέσου όρου αυτής (42,3%). Αυτό σημαίνει ότι ο ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα παρουσιάζει μεγαλύτερη ευαισθησία στις αυξήσεις των τιμών των υπηρεσιών που καταγράφονται από την αρχή του έτους.